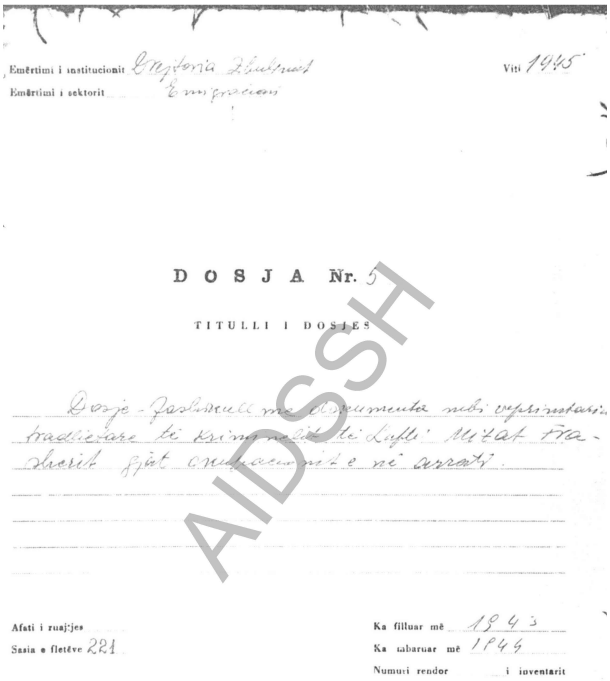
POSTIM ARKIVOR

Mit’hat Frashëri (1880 – 1949)

Emërtimi i institucionit Drejtoria Zëdhënës
Viti 1945
Emërtimi i sektorit Informacion

D O S J A Nr. 5

TITULLI I DOSJES

Dosje - Pasqyrë me dokumenta mbi veprimtarinë tradicionare të kryetarit të Lëvizjes Mit'hat Frashërit gjatë emigracionit e në arrati.

Afati i ruajtjes
Faqja e fletëve 221
Ka filluar më 1943
Ka mbaruar më 1944
Numuri rendor i inventarit

AIDSSH

SEKSIONI

Figura historike

PERIUDHA

1943 - 1949

Mithat Frashëri lindi më 25 mars 1880 në Janinë. Ishte biri i Abdyl Frashërit, një nga udhëheqësit e Lidhjes së Prizrenit, dhe nip i Sami dhe Naim Frashërit, figura të shquara të Rilindjes Kombëtare Shqiptare. Arsimin e kreu në Stamboll, ku edhe u përfshi në administratën osmane. Aktiviteti i tij në çështjet kombëtare u shqua veçanërisht në Kongresin e Manastirit më 1908, ku u zgjodh kryetar i Kongresit dhe njëkohësisht nënkryetar i Komisionit të Alfabetit. Ky Kongres përbënte një moment kyç në procesin e standardizimit të alfabetit shqip, nën drejtimin e Gjergj Fishtës si kryetar i komisionit përkatës. Në vitin 1944, në kushtet e Luftës së Dytë Botërore dhe ndryshimeve politike në Shqipëri, u largua nga vendi dhe u vendos në Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Mit'hat Frashëri vdiq më 3 tetor 1949 në Nju Jork, si pasojë e një ataku kardiak.

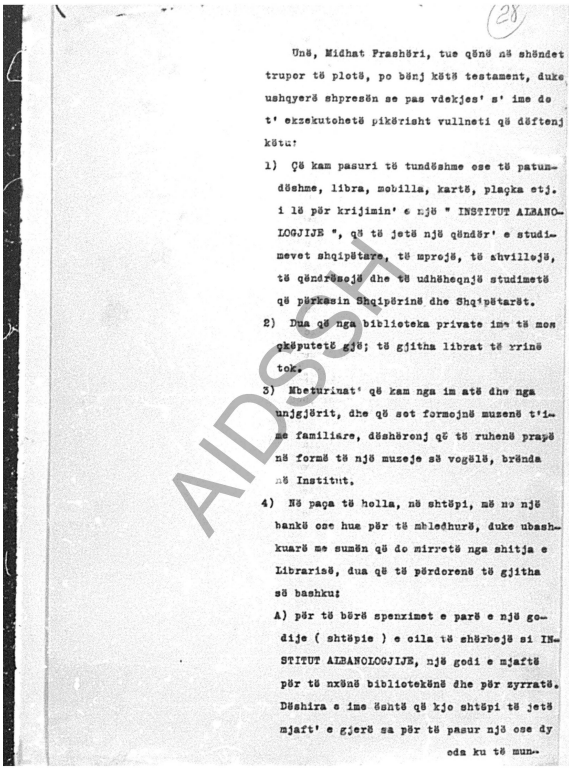
Seksioni 1

Në dokumentet arkivore, fashikulli nr. 5 paraqet në mënyrë të përmbledhur veprimtarinë e Mit’hat Frashëri gjatë dhe pas Luftës së Dytë Botërore . Dosja përfshin dokumente që e cilësojnë atë si pjesë të okupacionit dhe përshkruajnë aktivitetin e tij në arrati, si edhe përfshirjen në organizimin dhe udhëheqjen e Ballit Kombëtar . Gjithashtu, evidentohet testamenti i tij, në të cilin deklaron se pasuria e tij do të përdoret për krijimin e një institucioni albanologjik. Materiali përmban edhe një poezi të vitit 1945 nga Bardhyl Pogoni , një informacion të vitit 1949 mbi një takim në Romë midis Mit’hat Frashëri dhe Abaz Kupi , si dhe një njoftim të Ballit Kombëtar për vdekjen e tij. Dosja mbyllet me aktin e arkivimit pas vdekjes së Mit’hat Frashërit .

MEDIA #1

Testamenti i Mit'hat Frashërit

MEDIA FAQE #1

Unë, Mithat Frashëri, tue qënë në shëndet trupor të plotë, po bënj këtë testament, duke ushqyerë shpresën se pas vdekjes' s' ime do t' ekzekutohetë pikërisht vullneti që dëftenj këtu:

1) Çë kam pasuri të tundëshme ose të patundëshme, libra, mobilla, kartë, plaçka etj. i lë për krijimin' e një " INSTITUT ALBANOLOGJIJE ", që të jetë një qëndër' e studimevet shqipëtare, të mprojë, të ahvilojë, të qëndrësojë dhe të udhëheqnjë studimetë që përkasin Shqipërinë dhe Shqipëtarët.

2) Dua që nga biblioteka private ime të mos qëputetë gjë; të gjitha librat të rrinë tok.

3) Mbeturinat' që kam nga im atë dhe nga unjgjërit, dhe që set formojnë muzenë t'ime familiare, dëshërenj që të ruhenë prapë në formë të një muzeje së vogëlë, brënda në Institut.

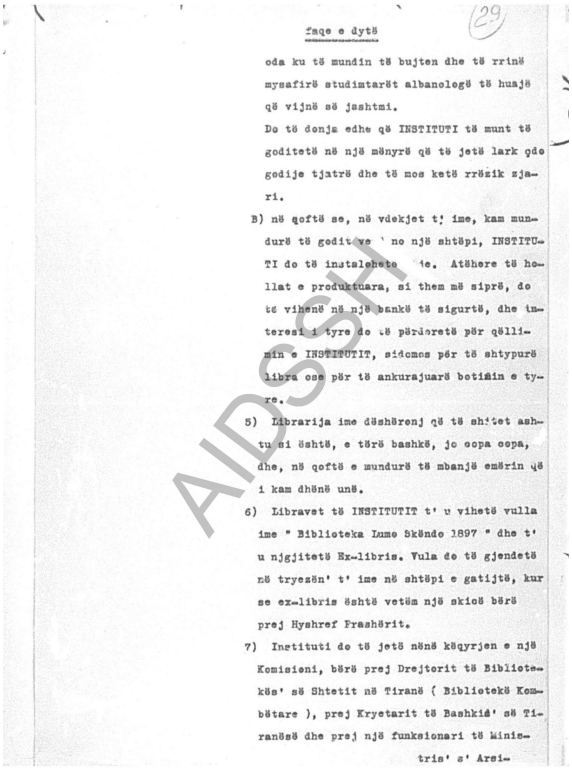
4) Në paça të holla, në shtëpi, më no një bankë ose hua për të mbledhurë, duke ubashkuarë me sumën që do mirretë nga shitja e Librarisë, dua që të përdorenë të gjitha së bashku:

A) për të bërë spenximet e parë e një godije (shtëpie) e cila të shërbejë si INSTITUT ALBANOLOGJIJE, një godi e mjaftë për të nxënë bibliotekënë dhe për zyrratë. Dëshira e ime është që kjo shtëpi të jetë mjaft' e gjerë sa për të pasur një ose dy oda ku të mun-

AIDSSR

Testamenti i Mit'hat Frashërit

MEDIA FAQE #2

faqe e dytë

oda ku të mundin të bujten dhe të rrinë mysafirë studimtarët albanologë të huajë që vijnë së jashtmi.

Do të donja edhe që INSTITUTI të munt të goditetë në një mënyrë që të jetë lark qdo godije tjatrë dhe të mos ketë rrëzik sjari.

B) në qoftë se, në vdekjet t' ime, kam mundurë të godit ve ' no një shtëpi, INSTITUTI do të instalohete ie. Atëhere të hollat e produktuara, si them më siprë, do të vihenë në një bankë të sigurtë, dhe interesi i tyre do të përdoretë për qëllimin e INSTITUTIT, sidomos për të shtypurë libra ose për të ankurajuarë botimin e tyre.

5) Librarija ime dëshërenj që të shitet ashtu si është, e tërë bashkë, jo copa copa, dhe, në qoftë e mundurë të mbanjë emërin që i kam dhënë unë.

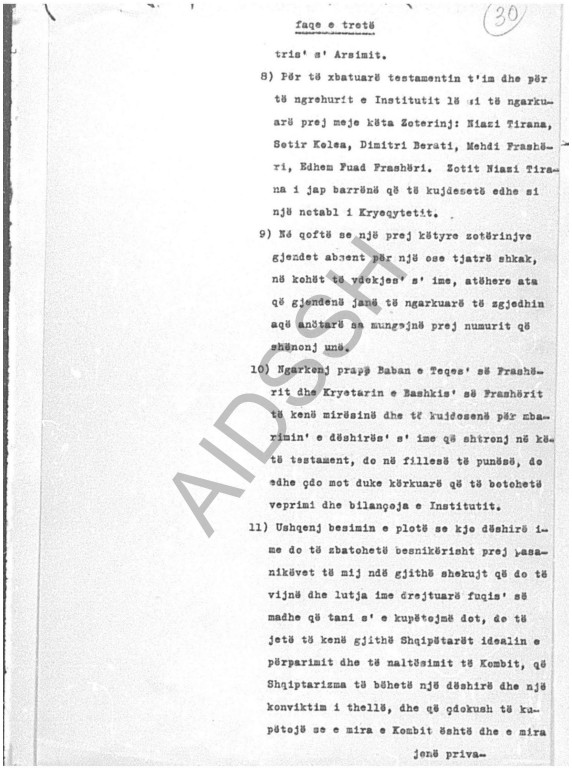
6) Libravet të INSTITUTIT t' u vihetë vulla ime " Biblioteka Lume Skëndo 1897 " dhe t' u njgjitetë Ex-libris. Vula do të gjendetë në tryezën' t' ime në shtëpi e gatijtë, kur se ex-libris është vetëm një skicë bërë prej Hyshref Frashërit.

7) Instituti do të jetë nënë këqyrjen e një Komisieni, bërë prej Drejtorit të Bibliotekës' së Shtetit në Tiranë (Bibliotekë Kombëtare), prej Kryetarit të Bashkië' së Tiranësë dhe prej një funksionari të Ministris' s' Arsi-

AIDSSR

Testamenti i Mit'hat Frashërit

MEDIA FAQE #3

faqe e tretë (30)

tris' s' Arsimit.

8) Për të xbatuarë testamentin t'im dhe për të ngrehurit e Institutit lë si të ngarkuarë prej meje këta Zoterinj: Niazi Tirana, Sotir Kolea, Dimitri Berati, Mehdi Frashëri, Edhem Fuad Frashëri. Zotit Niazi Tirana i jap barrënë që të kujdesetë edhe si një notabl i Kryeqytetit.

9) Në qoftë se një prej këtyre zotërinjve gjendet absent për një ose tjatrë shkak, në kohët të vdekjes' s' ime, atëhere ata që gjendenë janë të ngarkuarë të zgjedhin aqë anëtarë sa mungojnë prej numurit që shënonj unë.

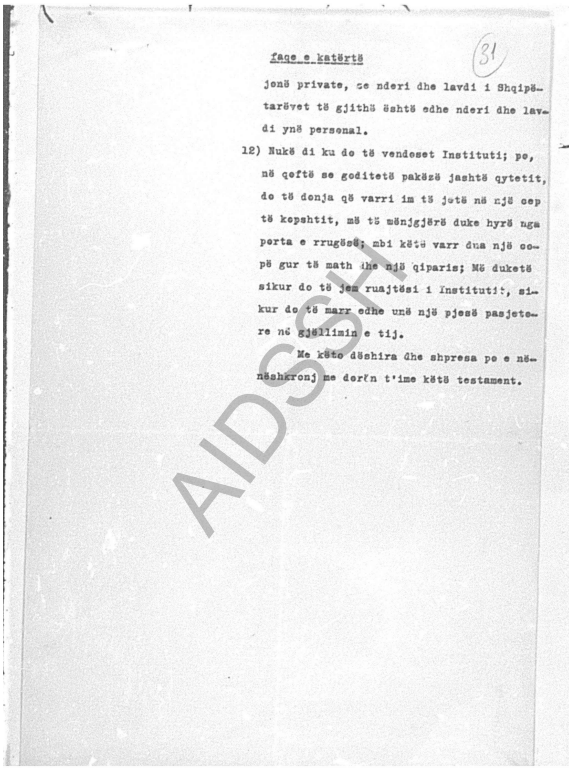
10) Ngarkonj prapë Baban e Teqes' së Frashërit dhe Kryetarin e Bashkis' së Frashërit të kenë mirësinë dhe të kujdesenë për xbarimin' e dëshirës' s' ime që shtronj në këtë testament, do në fillesë të punësë, do edhe çdo mot duke kërkuarë që të botohetë veprimi dhe bilançoja e Institutit.

11) Ushqenj besimin e plotë se kje dëshirë ime do të zbatohetë besnikërisht prej pasanikëvet të mij ndë gjithë shekujt që do të vijnë dhe lutja ime drejtuarë fuqis' së madhe që tani s' e kupëtojmë dot, do të jetë të kenë gjithë Shqipëtarët idealin e përparimit dhe të maltësimit të Kombit, që Shqiptarizma të bëhetë një dëshirë dhe një konviktim i thellë, dhe që çdokush të kupëtojë se e mira e Kombit është dhe e mira jenë priva-

AIDSSH

Testamenti i Mit'hat Frashërit

MEDIA FAQE #4

faqe e katërtë (31)

jenë private, ce nderi dhe lavdi i Shqipëtarëvet të gjithë është edhe nderi dhe lavdi ynë personal.

12) Nukë di ku do të vendoset Instituti; po, në qoftë se goditetë pakëzë jashtë qytetit, do të donja që varri im të jetë në një cep të kopshtit, më të mënjgjërë duke hyrë nga porta e rrugësë; mbi këtë varr dua një copë gur të math dhe një qiparis; Më duketë sikur do të jem ruajtësi i Institutit, sikur do të marr edhe unë një pjesë pasjetore në gjëllimin e tij.

Me këto dëshira dhe shpresa po e nënshkronj me dorën t'ime këtë testament.

AIDSSH

Testamenti i Mit'hat Frashërit

INFORMACION

Testamenti i Mit'hat Frashërit

FONDI	Drejtoria e zbulimit
DOSJA	nr. 1
NR. I FLETEVE	246
GJUHA	shqip

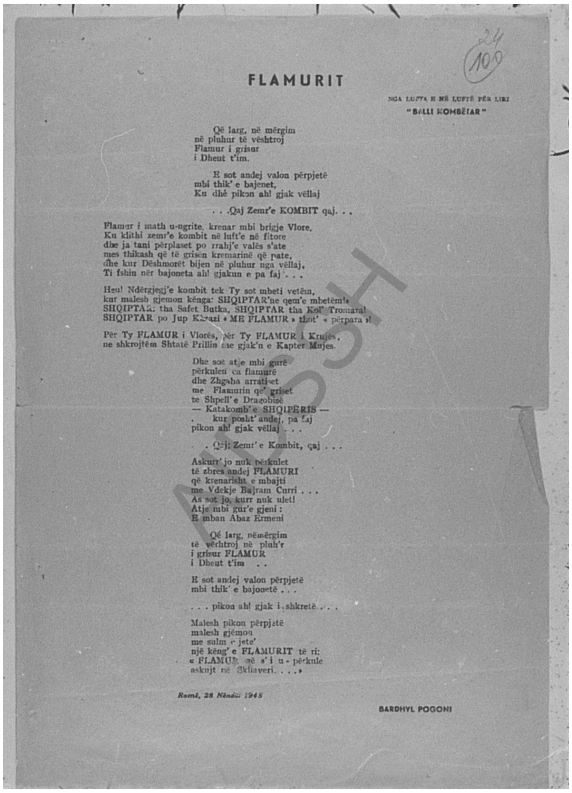
TRANSKRIPT

Nuk ka transkript per kete media.

MEDIA #2

Poezi nga Bardhyl Pogoni

MEDIA FAQE #1

FLAMURIT

NGA LUFTA E MË LUFTË PËR LIRI
"BALLI KOMBËTAR"

Që larg, në mërgim
në pluhur të vështroj
Flamur i grisur
i Dheut t'im.

E sot andej valon përpjetë
mbi thik'e bajonet,
Ku dhé pikon ahí gjak vëllaj

. . .Qaj Zemr'e KOMBIT qaj. . .

Flamur i math u-ngrite, krenar mbi brigje Vlore,
Ku kúhi zemr'e kombit në luft'e në fitore
dhe ja tani përplaset po rrahj'e valés s'ate
mes thikash që të grisen kremarinë që rate,
dhe kur Dështmorë bijen në pluhur nga vëllaj,
Ti fshin nër bajoneta ahí gjakun e pa faj . . .

Heu! Ndërzjejz'e kombit tek Ty sot mbeti vetëm,
kur malesh gjemon kënga: SHQIPTAR'ne qem'e mbetëmi's
SHQIPTAR tha Safet Barka, SHQIPTAR tha Kol Tromara!
SHQIPTAR po Jup Kaçuri e MË FLAMUR s'bíni! e përpara si

Për Ty FLAMUR i Vlorës, për Ty FLAMUR i Krujës,
ne shkrojtëm Shtatë Prillin ése gjak'n e Kapter Mujes.

Dhe sot at'e mbi gurë
përkulen ca flamure
dhe Zhgsha arratiset
me Flamurin që griset
te Shpell'e Dragobisë
— Katakomb'e SHQIPËRIS —
. kur pokit' andej, pa faj
pikon ahí gjak vëllaj . . .

. . Qaj Zemr'e Kombit, qaj . . .

Askurt'jo nuk përkulet
të zbres andej FLAMURI
që krenarisht e mbajti
me Vdekje Bajram Curri . . .
As sot jo, kurr nuk uleT
Atje mbi gur'e gjeni :
E mban Abaz Ermeni

Që larg, nëmërgim
të vështroj në pluh'r
i grisur FLAMUR
i Dheut t'im . .

E sot andej valon përpjetë
mbi thik'e bajonetë . . .

. . . pikon ahí gjak i shkretë . . .

Malesh pikon përpjetë
malesh gjëmon
me sulm e jete'
një këng'e FLAMURIT të ri:
e FLAMUR që s'i u - përkule
askrjt në Skluveri. . . .

Romë, 28 Nëndor 1945

BARDHYL POGONI

Poezi nga Bardhyl Pogoni

INFORMACION

Poezi nga Bardhyl Pogoni

	246
DATË	28 nëntor
VITI	1945
GJUHA	Shqip

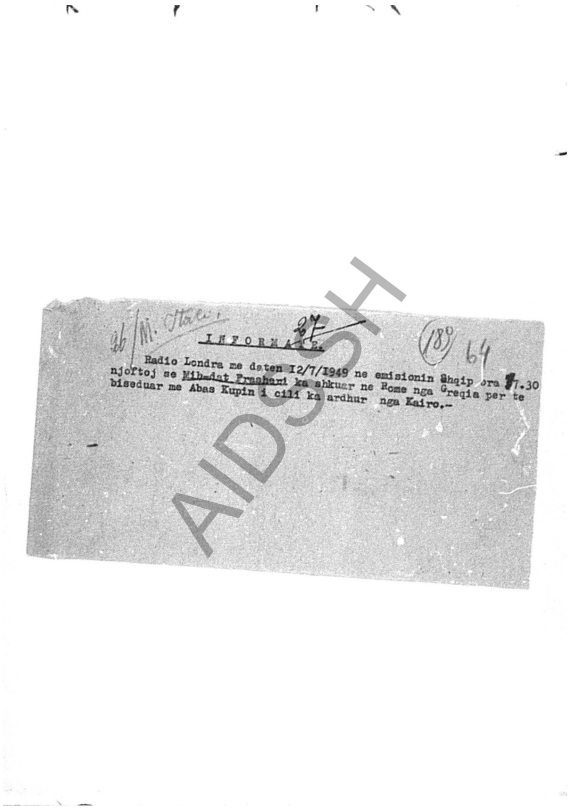
TRANSKRIPT

Nuk ka transkript per kete media.

MEDIA #3

Informatë

MEDIA FAQE #1

Informatë

INFORMACION

Informatë

	246
DATË	12 korrik
VITI	1949
GJUHA	shqip

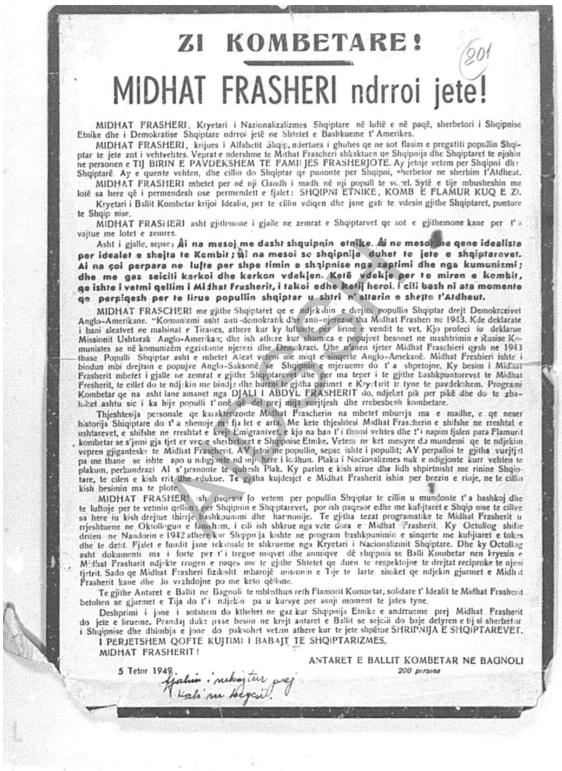
TRANSKRIPT

Nuk ka transkript per kete media.

MEDIA #4

Vdekja e Mit'hat Frasherit

MEDIA FAQE #1

ZI KOMBETARE!

MIDHAT FRASHERI ndrroi jetë!

MIDHAT FRASHERI, Kryetari i Nacionalizëmës Shqiptare në luftë e në paqë, sherbetori i Shqipnise Etnike dhe i Demokratise Shqiptare ndrroi jetë ne Shtetet e Bashkuame t' Amerikes.

MIDHAT FRASHERI, krijues i Alfabetit Shqip, nderturs i ghubes qe ne sot flasim e pregatiti popullin Shqiptar te jete zot i vehtvehtes. Veprat e ndershme te Mithat Frascheri shkaktuen qe Shqipnija dhe Shqiptaret te njohin ne personen e TIJ BIRIN E PAVDEKSHEM TE FAMIJES FRASHERJOTE. Ay jetoje vetem per Shqipni dhe Shqiptarë. Ay e quente vehten, dhe ciilin do Shqiptar qe punonte per Shqipni, sherbetor ne shertim t'Atdheut.

MIDHAT FRASHERI mbetet per né nji Gandh i madh né nji popull te ve.el. Syrë e tije mbusheshin me lolë sa here që i permendesh ose permendett e fjalet: SHQIPNI ETNIKE, KOMB E FLAMUR KUQ E ZI.

Kryetari i Balit Kombetar krijoi Ideallo, per te ciilin vdiqen dhe jane gati te vdesin gjithe Shqiptaret, puntore te Shqip nise.

MIDHAT FRASHERI asht gjithmone i gjalle ne zemrat e Shqiptarvet qe sot e gjithemone kane per t' a vajtue me lotet e zemret.

Asht i gjalle, sepse: **Ai na mesoi me dashi shqipnin etnike. Ai ne mesoi me qene idealista per idealet e shejta te Kombit; Ai na mesoi se shqipnija duhet te jete e shqiptarevet. Ai na çoi perpara ne lufte per shpe timin e shqipnise nga zgiptimi dhe nga kumunizmi; dhe me gas seicili kerkoi dhe kerkon vdekjen. Kotë vdekje per te miren e kombit, qe ishte i vetmi qellim i Mithat Frasherit, i takoi edhe Atij heroi. I cili bash ni ata momente qe perpiqesh per te lirua popullin shqiptar u shtri n' atarin e shepte t'Atdheut.**

MIDHAT FRASCHERI me gjithe Shqiptaret qe e duje kishin e drejtin popullin Shqiptar drejt Demokrceivet Anglo-Amerikane. "Komunizmi asht anti-demokratik dhe anti-njerezor tha Midhat Frasheri ne 1943. Kde deklarate i bani aleatvet ne maisinat e Tiranes, athere kur ky luftonte per lirine e vendit te vet. Kjo profeci tu deklarue Misionit Ushtarak Anglo-Amerikan; dhe ish athere kur shumica e popujvet besonet ne mashtrimin e Rusise Komunistes se në komunizëm egzistonte njerezi dhe Demokraci. Dhe njanen tjeter Midhat Frascheri qysh ne 1943 thase Populli Shqiptar asht e mbetet Aleat vetem ate mqit e sinqerte Anglo-Amerikanë. Midhat Freshieri ishte i bindun mbi drejtsin e popujve Anglo-Saksonë pse Shqipnija e njerezeme do t' a shpetojne, Ky besim i Midhat Frasherit mbetet i gjalle ne zemrat e gjithe Shqiptarevet dhe per ma teper i te gjithe bashkpuntorevet te Midhat Frasherit, te ciilet do te ndjekin me bindj dhe burrni te gjitha parimet e Kry-Ivrit te tyne te pavdekshem. Programi Kombetar qe na asht lane amanet nga DJALI I ABDYL FRASHERIT do, ndjelet pik per pikë dhe do te zbatohet ashtu sic i ka hije popullit t' one qe del prej nji vurrjesh dhe rrebesbesh kombetare.

Thjeshtesija personale qe karakterizonte Midhat Frascherin na mbetet mburrja ma e madhe, e që neser historija Shqiptare do t' a shenoje me fjalet e arta. Me kete thjeshtesi Midhat Frasherin e shfshe ne rreshtat e ushtarevet, e shfshe ne rreshtat e krejt Emgranivet, e kjo na bau t' i thomi vehtes dhe t' i napim fjalen para Flamurit kombetar se s'jemi gja fjet er vrer se sherbetuaret e Shqipnise Etnike. Vetem ne ket menyre da mundemi qe te ndjekim vepren gjigandesk te Midhat Frascherit. AY jetoi me popullin, sepse ishte i popullit; AY perpalloi te gjitha vurrjet pa me thane se ishte apo u ndigjuate nd nji here i lehtun. Plaku i Nacionalizmes nuk e ndigjonte kurr vehten te plakun, perkundrazi Ai s' prenonte te quhesh Plak. Ky parim e kish atrue dhe lidh shpirtmsht me rinine Shqiptare, te ciilen e kish rrit dhe edukue. Te gjitha kujtesjet e Midhat Frasherit ishin per brezin e riuje, ne te ciilin kish besimin ma te plote.

MIDHAT FRASHERI ish pagzue fo vetem per popullin Shqiptar te ciilin u mundonte t' a bashkoj dhe te luftoje per te vetmin qellim, per Shqipnin e Shqiptarevet, por ish pagzuar edhe me kufijaret e Shqip nise te ciilve sa here iu kish drejtue thirrje bashkimmi dhe harmonije. Te gjitha tezat programatike te Midhat Frasherit u rjeshtuene ne Oktollogun e Tanahim, i cili ish shkrue nga vete dora e Midhat Frasherit. Ky Octollog shfie driten ne Nandarin e 1942 athere kur Shqipnija kishte ne program bashkimmin e sinqerte me kufijaret e tokes dhe te detit. Fjalet e fundit jane tekstuale te shkruetme nga Kryetari i Nacionalizmit Shqiptare. Dhe ky Octollog asht dokumenti ma i forte per t' i tregue mqvet dhe anmqve dë shqipnia se Balli Kombetar nen kryesin e Mithat Frasherit ndjekte rrugen e pages me te gjithe Shtetet qe duen te respektojne te drejtat reciproke te njeni tjetrit. Sado qe Midhat Frasheri fizikisht mbarojë misionin e Tije te farte sinqet qe ndjekin gjurmet e Midhat Frasherit kane dhe do vazhdojne po me kreto qellime.

Te gjithe Antaret e Ballit ne Bagnoli te mbledhun reth Flamurit Kombetar, solidare t' Idealit te Midhat Frasherit betohen se gjurmet e Tija do t' i ndjekin pa u kursye per asnji moment te jetes tyne.

Deshprimi i jone i sotshem do kthehet ne gaz kur Shqipnija Etnike e andrtuetme prej Midhat Frasherit do jete e lirueme, Prandaj dukt pase besim ne krejt antaret e Ballit se sejcili do baje detyren e tij si sherbetor i Shqipnise dhe dhimbja e jone do paksohet vetem athere kur te jete shpëtue SHRIPNIJA E SHQIPTAREVET.

I PERJETSHEM QOFTE KUJTIMI I BABAJT TE SHQIPTARIZMES.

MIDHAT FRASHERIT!

ANTARET E BALLIT KOMBETAR NE BAGNOLI

5 Tetor 1949.

200 persona

Vdekja e Mit'hat Frasherit

INFORMACION

Vdekja e Mit'hat Frasherit

	246
DATË	5 tetor
VITI	1949
GJUHA	shqip

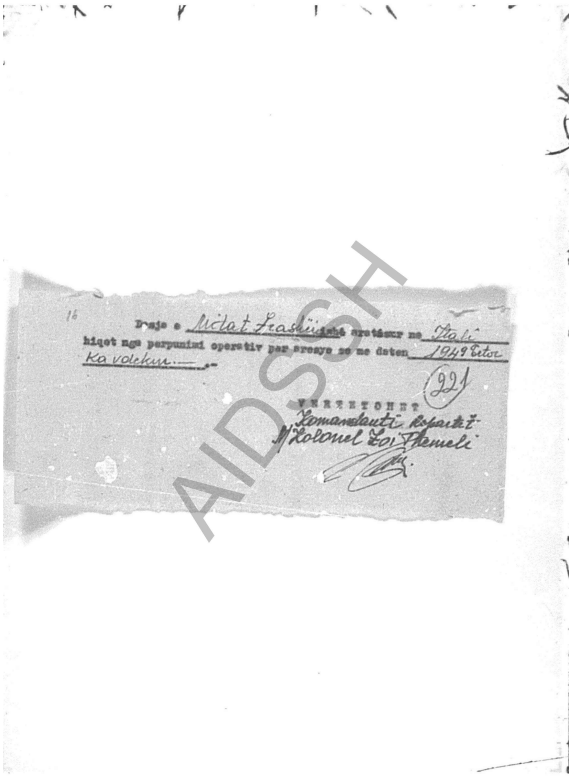
TRANSKRIPT

Nuk ka transkript per kete media.

MEDIA #5

Arshivimi i dosjes së Mit'hat Frashërit

MEDIA FAQE #1

Arshivimi i dosjes së Mit'hat Frashërit

INFORMACION

Arshivimi i dosjes së Mit'hat Frashërit

	246
VITI	1949
GJUHA	shqip

TRANSKRIPT

Nuk ka transkript per kete media.